

Notitie

Referentienummer
350282

Kenmerk
MK

Betreft
Actualisatie verkennend natuuronderzoek Landgoed 't Wellerloo

1 Inleiding

In het kader van voorgenomen ontwikkelingen op projectlocatie Landgoed 't Wellerloo (natuur- en bosontwikkeling en het bouwen van 2 wooneenheden) is een actualisatie van een verkennend natuuronderzoek noodzakelijk. Zie figuur 1 voor het plangebied.

Landgoed 't Wellerloo maakt onderdeel uit van het gebied Wellerwaard, waarvoor in 2010 een natuurtoets is opgesteld in het kader van het vaststellen van het bestemmingsplan (Natuurtoets Wellerwaard; onderzoek naar beschermde natuurwaarden, Oranjewoud, april 2010, projectnummer 172707).

Voor de ontwikkeling van het eerste nieuwe landgoed in het gebied - landgoed Wellerwaard - is in 2015 een actualisatie van het verkennend natuuronderzoek uitgevoerd (Actualisatie verkennend natuuronderzoek Landgoed Wellerwaard, Grontmij 2015). Landgoed 't Wellerloo is het tweede nieuwe landgoed dat wordt ontwikkeld in de Wellerwaard. Ook voor dit landgoed is een actualisatie van het verkennend natuuronderzoek uitgevoerd. De uitkomsten hiervan staan in deze notitie.

Figuur 1. Ligging van het te ontwikkelen Landgoed 't Wellerloo

1.1 Plangebied

Het plangebied betreft een hoog gelegen kleiige akker met verschillende gewassen. De zuidzijde van dit perceel grenst aan een 6 tot 8 meter brede watergang met een hoge steile oever, met relatief structuur- en soortenarm oever- en watervegetatie. Aan de noord, oost en westzijde grenst het perceel aan soortgelijkwaardige akkers. De kenmerken van het plangebied zijn vergelijkbaar met situatie in 2010. Echter de omgeving ten zuiden van het plangebied is sindsdien veranderd. Er is een natuur- en waterbergingsgebied en een recreatiegebied aangelegd. Hiernaast wordt momenteel een eerste nieuwe landgoed aangelegd: Landgoed Wellerwaard. In het plangebied van landgoed 't Wellerloo is ook een greppel aanwezig, hier stond tijdens het veldbezoek op 2 juni water in. Het is waarschijnlijk dat de greppel, net als de greppels in het omliggende gebied weleens droogvalt.

Figuur 2. Indrukken plangebied.

Gewassen die groeien aan de beide zijden van het perceel

Watergang die aan de zuidkant ligt van het perceel, met aan de achterzijde de ecologische zone

Kavelsloot en beheerpad die op het perceel liggen, met aan de achterzijde de Burchtweg.

2 Natuurbeschermingswet (Nbwet)

2.1 Toetsingskader

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn) en Beschermde natuurmonumenten in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel niet toegestaan. Voor Natura 2000-gebieden geldt een toetsing in het kader van artikel 19j (Nbwet). In dit kader is ook toetsing nodig van effecten in het kader van de externe werking van toepassing. Bij de toetsing zijn er de onderstaande procedurevarianten.

- Geen nader onderzoek: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten (er zijn geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig).
- Voortoets: effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- Verslechteringstoets: effecten kunnen op basis van de Voortoets niet worden uitgesloten, significantie hiervan wel.
- Passende beoordeling: significantie van effecten kan op basis van de Voortoets of Verslechteringstoets niet worden uitgesloten.
- ADC-toets: indien significantie van effecten op basis van de Passende beoordeling niet kan worden uitgesloten. Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minde effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien. Indien negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten is in ieder geval een vergunning noodzakelijk.

Voor Beschermde Natuurmonumenten geldt een lichtere toetsing conform artikel 16 (Nbwet). Voor deze gebieden is het uitvoeren van een Passende beoordeling niet noodzakelijk. Op deze gebieden is conform artikel 65 (Nbwet) wel externe werking van toepassing. Het bevoegd gezag bepaalt of een vergunning al dan niet nodig is.

2.2 Inventarisatie

Het dichtst bij het plangebied gelegen gebied wat beschermd is in het kader van de Nbwet, ligt op meer dan 6 km afstand van het plangebied (Beschermd Natuurmonument Antjeskolk). Gezien deze ruime afstand kunnen effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de beschermde natuurwaarden in het kader van de Nbwet uitgesloten worden. Er is geen nader onderzoek, maatregelen om effecten te voorkomen/beperken en/of vergunning in het kader van de Nbwet noodzakelijk.

3 Flora- en faunawet (Ffwet)

3.1 Toetsingskader

De Flora- en faunawet (Ffwet) regelt de bescherming van soorten planten en dieren in ons land. De beschermde soorten zijn op grond van het Vrijstellingenbesluit onderverdeeld in verschillende beschermingscategorieën, de zogeheten 'tabel 1-soorten', 'tabel 2-soorten' en 'tabel 3-soorten'. Vogels zijn niet in deze categorieën ingedeeld.

De toetsing in het kader van de Ffwet vindt plaats aan de hand van de volgende, in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, relevante verbodsbepalingen:

- Artikel 8: Het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.

- Artikel 11: Het is verboden nesten, hopen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

De zwaarte van de toetsing is afgestemd op de gunstige staat van instandhouding van soorten. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de onderstaande groepen met een eigen toetsingsregime.

Algemene soorten (tabel 1-soorten)

Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling. Er hoeft in dit kader geen ontheffing aangevraagd te worden. Hiervoor geldt wel de zorgplicht.

Overige soorten (tabel 2-soorten)

Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling. Er hoeft in dit kader geen ontheffing aangevraagd te worden. Hiervoor geldt wel de zorgplicht.

Deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de soort).

Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB (tabel 3-soorten)

Voor deze soorten moet, wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets, hetgeen inhoudt dat:

- er sprake dient te zijn van een bij de wet genoemd belang;
- er geen andere bevredigende oplossing mogelijk is;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort(en).

Vogels zijn niet ingedeeld in bovengenoemde categorieën. Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. Het is daarom bijvoorbeeld verboden nestelende en/of broedende vogels te verstoren, eieren te rapen of nesten en andere vaste rust- en verblijfplaatsen te vernietigen. Uitgangspunt hierbij is dat nesten van vogels alleen beschermd zijn, indien deze in gebruik zijn tijdens het broedseizoen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli met uitloop tot en met augustus.

Voor een aantal vogelsoorten (genoemd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het ministerie van EZ), die jaarlijks van hetzelfde nest gebruik maken of geen eigen nest kunnen bouwen, geldt een uitzondering. Nesten van deze soorten worden beschouwd als vaste rust- en verblijfplaats in de zin van artikel 11 van de Ffwet. Deze nesten zijn jaarrond beschermd, mits niet permanent verlaten.

Om te voorkomen dat nestelende en/of broedende vogels verstoord worden, dienen versturende werkzaamheden altijd zo veel mogelijk buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd en dient gecontroleerd te worden of mogelijk jaarrond beschermde nesten worden aangetast door de werkzaamheden. Het beschermingsregime voor vogels komt overeen met dat van tabel 3-soorten. Ontheffing kan slechts worden verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Daarnaast kan alleen ontheffing worden verkregen indien er sprake is van een in de wet genoemd belang. Dit betreft voor vogels alleen belangen die te maken hebben met openbare veiligheid, luchtvaartveiligheid, onderzoek en volksgezondheid (geen ruimtelijke ontwikkelingen).

3.2 *Geschiktheidsbeoordeling*

De Wellerwaard is op 2 juni 2016 door een ecooloog van Sweco bezocht en beoordeeld op geschiktheid voor zwaardere beschermde soorten (tabel 2 en/of 3 Ffwet) en vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen.

Het plangebied is een akker, waar verschillende gewassen op groeien. Er is geen bebouwing aanwezig in de huidige situatie. Er zijn ook geen bomen en struiken aanwezig. Langs de westgrens van het plangebied en gedeeltelijk in het plangebied - liggen kavelsloten. Ten zuiden van het landgoed ligt een grotere kavelsloot, de oevers van deze watergang zijn steil en begroeid met ruigtekruiden en riet.

3.3 *Aanwezigheid van beschermde soorten*

Flora

Het plangebied bestaat uit een soortenarme akker en vormt geen geschikte habitat voor beschermde *vaatplantensoorten*. Aanwezigheid van beschermde soorten vaatplanten kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. Een nadere effectanalyse en toetsing is in dit kader niet aan de orde.

Zoogdieren

In het plangebied en haar directe omgeving zijn geen voor *vleermuizen* geschikte bomen met holtes, scheuren en/of kieren en er geen gebouwen aanwezig. Aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied en directe omgeving kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. Daarnaast is het plangebied zelf ongeschikt als jachtgebied door het ontbreken van structuurrijke vegetatie of oppervlaktewater, waar veel insecten kunnen voorkomen. De watergang ten zuiden van het plangebied kan wél als een vlieg- en foerageerroute voor vleermuizen dienen, evenals de ecozone.

In februari 2016 zijn op drie plaatsen in het natuur- en waterbergingsgebied sporen van otters aangetroffen. In het plangebied zelf zijn geen sporen van otters waargenomen (bron: NDFF). Naar verwachting betreft het hier een zwervend exemplaar dat mogelijk afkomstig is uit de Weerribben/Wieden.

De aanwezigheid van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de eekhoorn kan op voorhand worden uitgesloten. In het plangebied is geschikt biotoop aanwezig voor algemeen voorkomende zoogdiersoorten zoals mol en konijn (tabel 1 Ffwet).

Vogels

In het plangebied en directe omgeving zijn geen *vogelnesten* aangetroffen die door soorten met een *jaarrond beschermde nestplaats* kunnen worden gebruikt (zoals roofvogelnesten). De aanwezigheid van de vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats kan op voorhand worden uitgesloten. De moerasdelen van het natuur- en waterbergingsgebied en het recreatiegebied vormen het broedgebied voor onder andere blauwborst, meerkoet, fuut en wilde eend. In de iets drogere delen met meer opgaande beplanting broeden onder andere zwartkop en fitis. Daarnaast ligt er een oeverwaluwand aan de zuidkant van de ecologische zone, die ook in gebruik is door oeverwaluwen.

In het plangebied en de omgeving broeden algemeen voorkomende zangvogels en watervogels waarvan het nest niet jaarrond beschermd is.

Amfibieën

Vanwege pioniersituatie in Landgoed Wellerwaard (het eerste nieuwe landgoed), is er in de directe nabijheid van het plangebied geschikt leefgebied aanwezig van de *rugstreeppad* (tabel 3 Ffwet). In het natuur- en waterbergingsgebied zijn tijdens het veldbezoek in 2015 ook juvenielen van de rugstreeppad gevonden. Het plangebied voor 't Wellerloo zelf vormt geen geschikt habitat voor deze soort vanwege het ontbreken van geschikt winterhabitat (zand) of geschikte voortplantingswateren. Echter wanneer tijdens de voortplantingsperiode van de rugstreeppad er water in de greppels staan dan zijn deze geschikt voor voortplanting van de rugstreeppad.

Vissen en platte schijfhoren

In de watergangen in de directe omgeving van het plangebied ontbreken ondiepe zones met structuurrijke water- en oevervegetatie, hierdoor is de aanwezigheid van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de *bittervoorn* (tabel 3 Ffwet), de *kleine modderkruiper* (tabel 2 Ffwet) en de *platte schijfhoren* (tabel 3 Ffwet) uit te sluiten. De watergangen in het plangebied vallen droog en zijn niet geschikt als leefgebied voor vissen.

Overige soorten

Aanwezigheid van andere in het kader van Ffwet zwaarder beschermde soorten (soorten van Tabel 2 en/of 3 Ffwet) in het plangebied kan uitgesloten worden, gezien het ontbreken van voor deze soorten geschikte habitats (zoals geschikte waterelementen, structuurrijk bos, heide, etc.).

3.4 Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Voor algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) zoals mol en konijn geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Ffwet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten niet noodzakelijk. Wel geldt de zorgplicht, artikel 2 Ffwet voor deze soort(en).

Gezien het ontbreken van (beschermde geschikt leefgebied voor) zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en/of 3 Ffwet) en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats in het plangebied met uitzondering van de rugstreeppad, is als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling geen sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Ffwet ten aanzien van deze soorten.

Van de rugstreeppad (tabel 3 Ffwet) kan door de voorgenomen ontwikkeling een voortplantingsplaats worden vernietigd, mits er in de voortplantingsperiode water in de greppel aanwezig is. Tijdens de ontwikkeling van het Landgoed wordt er zand opgebracht en ontstaat er (tijdelijk) overwinteringshabitat voor de rugstreeppad. Ook wordt er een nieuwe waterplas aangelegd waar de rugstreeppad zich weer kan voortplanten.

Voor de vernietiging van een mogelijke voortplantingsplaats is een ontheffing Ffwet noodzakelijk, nadat middels onderzoek is aangetoond dat de rugstreeppad in het plangebied zich daadwerkelijk voortplant.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van Ffwet voor de andere soorten is niet noodzakelijk.

Door de voorgenomen ontwikkeling kan verstoring optreden van een vlieg- en foerageerroute van vleermuizen. Het gaat hierbij om lichtverstoring. Dit kan leiden tot aantasting van de functionaliteit van de potentiële vliegroute van vleermuizen langs de watergang ten noorden van het plangebied en daardoor tot indirecte aantasting van de potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Wanneer lichtverstoring voorkomen wordt (tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden: door alleen overdag te werken in de daglichtperiode, in de winter te werken of door geen bouwverlichting te richten op de potentiële vliegroute. In de gebruiksfase: door nieuwe verlichting niet op de potentiële vliegroute te richten wordt de functionaliteit van de potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen niet aangetast. In dit geval is er geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen uit Ffwet in dit kader, ten aanzien van vleermuizen, en is een ontheffing van de Ffwet dus niet nodig.

Wanneer aan deze voorwaarden niet voldaan kan worden, is er mogelijk sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen uit art. 11 uit de Ffwet ten aanzien van vleermuizen. Er dient dan onderzocht te worden of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van de watergangen. Indien uit dit onderzoek naar voren komt dat vleermuizen daar voorkomen en dat negatieve effecten van de ingreep op deze soorten niet voorkomen kunnen worden, dan is het aanvragen van een ontheffing in kader van de Ffwet noodzakelijk.

De otter (tabel 3 Ffwet) houdt zich naar verwachting op in de ecozone, aangezien het plangebied door het ontbreken van water en geschikt landhabitat niet geschikt is voor de soort worden er geen effecten verwacht van de ontwikkeling op de soort.

Voor niet-jaarrond beschermde nesten van algemeen voorkomende broedvogels geldt dat deze niet aangetast en/of verstoord mogen wanneer ze in gebruik zijn tijdens het broedseizoen van vogels. Het broedseizoen loopt zolang vogels broeden. Wanneer werkzaamheden waarbij nesten kunnen worden aangetast of verstoord buiten het broedseizoen van vogels worden uitgevoerd, dan is geen sprake van een aantasting of verstoring van in gebruik zijnde vogelnesten. In dat geval wordt een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Ffwet voorkomen en is nader onderzoek niet aan de orde. Indien toch werkzaamheden in het broedseizoen moeten plaatsvinden, dan moeten de werkzaamheden voor de start van het broedseizoen worden gestart en vervolgens zonder onderbreking tot in het broedseizoen worden uitgevoerd of het gebied moet voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt worden gemaakt zodat er zich geen broedende vogels kunnen vestigen. In dat geval wordt een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Ffwet ten aanzien van broedende vogels voorkomen en is nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Ffwet niet aan de orde.

3.5 *Aanbevelingen*

De greppel die door het plangebied loopt, kan potentieel geschikt worden als voortplantingsplaats voor de rugstreeppad als er tijdens de voortplantingsperiode water in komt te staan. Een van de inrichtingsmaatregelen uit het VO inrichtingsplan is het dempen van de greppel. Als er voor wordt gezorgd dat deze inrichtingsmaatregel tussen september en april (buiten de voortplantingsperiode van de soort) wordt uitgevoerd, ontstaat er geen geschikt habitat om voort te planten. Mocht dat niet gebeuren dan dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar het voorkomen van de rugstreeppad, in de aanwezige potentiële voortplantingswateren. Als uit dit onderzoek naar voren komt dat de rugstreeppad zich in het plangebied voortplant, dan dient alsnog een ontheffing op grond van de Ffwet aangevraagd te worden.

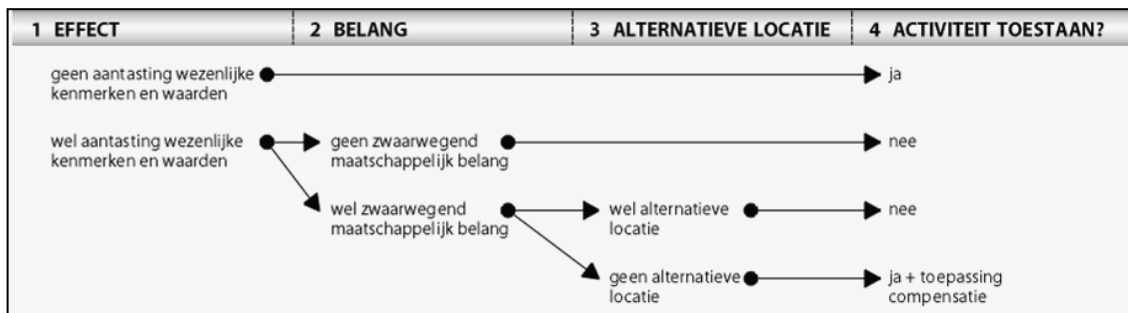
Tijdens bouwwerkzaamheden wordt het plangebied geschikt voor de rugstreeppad, er komen vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort, namelijk overwinteringshabitat door het aanbrengen van zand en voortplantingshabitat als er plassen ontstaan. De rugstreeppad kan het plangebied koloniseren uit de omgeving. Om dit te voorkomen, moeten paddenscherm worden geplaatst rondom het projectgebied. De schermen dienen voor het einde van de overwinteringsperiode geplaatst te worden (voor 1 april). Na 1 september kunnen deze schermen weer worden verwijderd en kan de rugstreeppad het plangebied koloniseren, er ontstaat immers volop geschikt habitat als gevolg van de ontwikkeling van het landgoed.

4 **Natuurbeleidskaders**

Toetsingskader

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is in de Provincie Flevoland vastgelegd. De afweging voor ingrepen in de EHS gaat volgens het 'Nee, tenzij-principe'. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een EHS-gebied, dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op de EHS uitkomst bieden om projecten in de EHS te realiseren. Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van EHS-gebieden, in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'Nee, tenzij, procedure'. In de Provincie Flevoland is de externe werking van de EHS niet van toepassing. Een 'Nee, tenzij-toets' behoeft

alleen te worden doorlopen, indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.

Schema: Het 'nee, tenzij'-principe van het compensatiebeginsel.

Inventarisatie, analyse en toetsing effecten

- EHS-gebied

Het plangebied is gelegen buiten de Ecologische Hoofdstructuur, EHS. Er hoeft geen "nee, tenzij" toets of nadere toetsingprocedure in kader van het natuurbeleidskader uitgevoerd of doorlopen te worden.

Verantwoording

Projectnummer : 350282

Referentienummer :

Revisie : 1

Datum : 06072016

Auteur(s) : Ing. M. Kolen

E-mail adres : Marloes.kolen@sweco.nl

Gecontroleerd door : Ir. L. Hoogenstein

Goedgekeurd door : Ing. R. Krom